

Mottagare
Regionstyrelsen

Fritidsbanken - återrapport

Förslag till beslut

- Regionstyrelsen ger Regionstyrelseförvaltningen i uppdrag att se över lösning av långsiktig finansiering och drift för Fritidsbanken på Gotland.

Sammanfattning

I slutet av 2021 beviljades RF-Sisu Gotland 1 mnkr i extra verksamhetsstöd för att säkerställa driften av Fritidsbanken under 2022 (RF § 214, 2021-12-13). Verksamheten skulle, enligt avtal med Region Gotland, innehålla följande:

- Upprätthålla ordinarie verksamhet samt genomföra en särskild satsning på att återrekrytera barn och ungdomar till en aktivare livsstil. Stödet ska möjliggöra för Fritidsbanken att hjälpa barn och ungdomar att hitta rörelse och fortsatt aktivitet i föreningslivet
- Fritidsbankens verksamhet ska riktas mot barn och ungdomar på skolor och fritidsgårdar och andra platser såsom idrottssvaga områden. Detta ska företrädesvis ske genom uppsökande verksamhet.
- Vid planering och genomförande ska Fritidsbanken eftersträva jämlik fördelning avseende verksamhetsområden/idrottsgrenar, kön samt

stad/landsbygder

Detta har verksamheten upprätthållit genom att genomföra ett antal aktiviteter så som – Sommarens "Pep Up" vilket var en vecka på Gråbo och en vecka i Bingeby. Fem grillkvällar i Bingeby i augusti och september samt övrig uppsökande verksamhet på evenemang så som Kvartersligan, sammandrag i fotboll och andra. Utöver detta har även varit samverkan med skolor och andra aktörer.

I slutet av 2022 fick RS-Sisu Gotland ytterligare extra verksamhetsstöd till Fritidsbanken som säkrar verksamheten fram till 2025 (RF § 61, 2022-04-25), efter det är drift och organisation oklar. Regionstyrelseförvaltningen ber om uppdraget att se över framtida drift och organisation för Fritidsbanken för att på så sätt säkra verksamheten långsiktigt. Fritidsbanken fyller ett viktigt syfte i att sänka trösklarna till en aktiv fritid. Med ett allt större stillasittande är Fritidsbanken en bra pusselbit för att få mer aktivitet bland barn och ungdomar. Den cirkulära idén är också hållbar ur ett längre perspektiv.

Ärendebeskrivning

2017 i september startades den första Fritidsbanken på Gotland på Gråbo i Visby. Den andra Fritidsbanken invigdes i Klintehamn i februari 2018. Konceptet startades i Värmland 2013 och bygger på en cirkulär ekonomi. Återanvänd idrottsprylar för att låna ut dessa gratis till individer som av olika anledningar saknar utrustning för idrott. Syftet med Fritidsbanken är att kunna sänka trösklarna för att fler ska kunna idrotta men även ett hållbarhetsperspektiv.

Under de första åren hade verksamheten stöd ifrån arbetsmarknadsdepartementet och AF Gotland för att kunna driva verksamheten. Därefter har verksamheten fortsatt finansierats med arbetsmarknadsstöd, projektmedel och eget kapital.

Inför 2022 fick RF-SISU Gotland ett extra verksamhetsstöd av Region Gotland (RF § 214, 2021-12-13) för att utveckla verksamheten med Fritidsbanken. Uppdraget såg ut enligt följande:

- Upprätthålla ordinarie verksamhet samt genomföra en särskild satsning på att återrekrytera barn och ungdomar till en aktivare livsstil. Stödet ska möjliggöra för Fritidsbanken att hjälpa barn och ungdomar att hitta rörelse och fortsatt aktivitet i föreningslivet.
- Fritidsbankens verksamhet ska riktas mot barn och ungdomar på skolor och fritidsgårdar och andra platser såsom idrottssvaga områden.
Detta ska företrädesvis ske genom uppsökande verksamhet.
- Vid planering och genomförande ska Fritidsbanken eftersträva jämlik fördelning avseende verksamhetsområden/idrottsgrenar, kön samt stad/landsbygder.

Det här är verksamhetens återrapport för verksamheten under 2022.

Verksamheten har byggt på 2,5 tjänst (en på respektive plats) samt en halvtid som koordinerat och samordnat verksamheten. De två senaste åren så har omsättningen på Fritidsbanken varit 2.506.000

Fördelningen har varit 90% lönekostnader (2.278.521 kr) och 10% verksamhetskostnader (227.479kr).

Den 9 februari 2022 släppte regeringen covidrestriktionerna, 1 mars 2022 anställdes Daniel Johansson som samordnare för

verksamheten i en kombinerad tjänst. Daniel ska verka för rörelsesatsning i skolan samt utveckla Fritidsbankens verksamhet. Tillsammans med Britt-Marie Bergvall (Gråbo) och Peder Wennersten (Klintehamn) så utgör de Fritidsbankens team.

Detta har skett under 2022 på en övergripande nivå i den uppsökande verksamheten:

Sommarens Pep Up, en vecka på Gråbo och en vecka i Bingeby. Genomfördes under måndag till fredag.

- Gråbo: 242 deltagare. Idrottsföreningar/förbund som var delaktiga: FC Gute, Visborgs OK, Endre IF, Gotlands Innebandyförbund, Visby TK, och Svenska Cheerleading Förbundet.
- Övriga samverkanspartners: Kulturskolan, Röda Korset (Gråbo), Funkibator, Lotsen, Gråbo skolan, Terra Nova, Lyckåkerskolan och Atheneskolan. Feriearbetare i samverkan med Region Gotland.
- Kuriosa ett gäng från seniorboendet kom och kasta varpa.
- Bingeby: 226 deltagare, Idrottsföreningar/förbund som var delaktiga: Endre IF, Gotlands Innebandyförbund, Visby TK och Visby AIK
- Övriga samverkanspartners: Almedalsbibliotek, Lotsen, Polhemskolan, Norrbackaskolan, Tjelvarskolan, Elevhälsan och Guteskolan, Feriearbetare i samverkan med Region Gotland.

Fem grillkvällar i Bingeby i augusti/september.

- Totalt ca 165 deltagare. En kväll var från klockan 17.00-20.00.
- Samverkan med idrottsföreningar/förbund: Gotlandsfotbollsförbund, Gotlandsinnebandyförbund, Visby IBK och Endre IF.

- Övriga samverkanspartners: Studieförbundet Bilda, Gotlandshem, Hyresgästföreningen, Kulturskolan, Brandkåren, Keges och Polisen.

Övrig Uppsökande verksamhet på evenemang (Kvartersligan, sammandrag i fotboll, bl a)

- Prova på aktiviteter som genomförts under den uppsökande verksamheten: Fotbollar, minigolf, varpa, badminton, fotbollsborg, läshörna, rörelse bana, kubb, frisbee och innebandy.
- Kvartersligan vid 2 tillfällen tillsammans Visby AIK, 500 barn per tillfälle plus vårdnadshavare.
- Fotbollsammandrag i Roma GFF, 50 barn plus vårdnadshavare.
- Varpa SM i Klintehamn 150 tävlande plus publik.
- Höstlov on ice IK Graip, 25 deltagande barn, samverkan med Fårösund, Lärbro och Solklintskolan. Transport från Fårösundsskolan och Lärbroskolan.
- Lärbrodagen 15/10, 100 besökande tillsammans med Friluftsförbundet Gotland.

Övrig verksamhet på Fritidsbanken i Klintehamn

- Språkcafé i Fritidsbankens lokaler, 30 tillfällen, ca 10 deltagare per tillfälle. Samverkan med Klintetraktens framtid, Röda korset och Svenska kyrkan.
- Schackträning i Fritidsbankens lokaler, 25 tillfällen, ca 10 deltagare per tillfälle.
- Fredagshäng i lekparken. Tillsammans Svenska kyrkan bjöd Fritidsbanken på fika och lånade ut prylar, tex. fotbollar.
- Föreläsning om hållbar idrott med Charlotte Sundvall från Riksidrottsförbundet. 172 deltagare.

- Riktade insatser för att möta och välkomna dom ukrainska flyktingarna. Detta ledde till att de hittade till Fritidsbanken. Många cyklar och fiskeutrustning lånades ut.
- Nära samarbeten med Klinteskolan t ex. i samband med skridskoåkning.

Övrig verksamhet på Fritidsbanken Gråbo

- Språkcafé i Fritidsbankens lokaler, 8 tillfällen, totalt ca 35 deltagare i samarbete med Röda Korset och Gråbo biblioteket.
- Gråbo dagen ca 200 deltagare, Innebandy (prickskjuta), Minigolf, Varpa.
- Skridskodisco med Puma och Hug i Hemse, 50 deltagare.
- Prova-på-skridskor tillsammans med Lotsen, 30 deltagare.
- Fäktningutbildning med Svenska Fäktningsförbundet, Fårösundskolan och Gråboskolan, 8 deltagare.
- Samverkan med Länsstyrelsen, Gråbo bibliotek, Region Gotland, Svenska Fäktningsförbundet.
- Grön Jul insamling av artiklar och goalball på Puma.
- Cykelkurs för kvinnor, totalt 24 deltagare en på våren och en på hösten. Deltagare har efter kursen ökat sin anställbarhet och fått jobb bland annat inom hemtjänsten. Fritidsbanken stod för utlån av cyklar.

Övriga studiebesök/aktiviteter

- Daniel höll föredraget för öns fritidshem i Donnerska huset. 85 personer som var på plats.
- Lotsen, Särskolan, Lyckåkerskolan, Länsstyrelsen, Terra Novaskolan, Barn och Fritidselever kom och intervjuade personalen, Fritidsbanken i Klippan och Jönköping besökte Fritidsbankerna på Gotland.

- Peder höll ett föredrag för en forskningsdelegation från Afrika: Decolonizing Research Methodologies. 15 deltagare.
- Daniel höll föredrag för öns idrottslärare. 20 personer var på plats.
- Peder och Daniel var på studiebesök i Uppsala på en av deras banker.

Övriga löpande samarbeten

- Visby-Roma Ungdom HK har slipat skridskor till Fritidsbanken.
- Svaide-Roma SOK har vallat våra skidor.
- Folkuniversitet, arbetsträning har gjort i ordning våra cyklar och hjälmar.
- Samarbete med Friluftsförbundet angående utlåning av tält.
- Samarbete med Funkibator, där vi lånar ut deras utrustning.
- Samverkan med Fritidsgården Puma för olika aktiviteter under året.
- 12 avtalsskolor inom rörelsesatsningen (målsättning 16 stycken). Daniel ansvarar för rörelsesatsningen
- Idrottens Dag med 39 föreningar (10 skolor), Fritidsbanken på plats för att låna ut artiklar.
- Under 2022 så lånades 2953 artiklar.
- 1 januari – 17 mars (2023) har redan 1933 artiklar lånats

Förutom ovan så finns ytterligare planer för 2023

- Samverkan med Hållbar Hälsa (Wisbygymnasiet), i startgrupparna 2023
- Olympic Day i Hemse (maj 2023)
- Sannolikhet kommer statliga medel tilldels för insatser i idrottssvaga områden, mål att utveckla Bingebyområdet

framförallt. Här är Fritidsbankens roll att facilitera utlån av idrottsredskap för att sänka trösklarna i området.

- Lånesystemet håller på att utvecklas så att statistik ska bli än mer spetsig, statistik där vi kan se var låntagare bor, vilket åldersspann samt kön ska på en aggregerad nivå kunna tas fram.

Kostnader för 2022

Verksamhetskostnader:

20.193 kr

Lämnade bidrag till samverkande föreningar: 34.800 kr

Admin.kostnader (lokalhyra, körersättning, mobil etc)

76.190 kr

Personalkostnader 1.137.935 kr

Totala kostnader 1.269.109 kr

Utöver det verksamhetsstöd som Fritidsbanken fick 2021, fick man ytterligare ett 2022 som var 2 mnkr (RF § 61, 2022-04-25). Det säkrar verksamheten till och med 2024. Efter det finns det ingen tydlig plan för hur verksamheten drivas eller organiseras.

Bedömning

Uppdraget för Fritidsbanken var enligt avtalet med RF Sisu Gotland följande:

- Upprätthålla ordinarie verksamhet samt genomföra en särskild satsning på att återrekrytera barn och ungdomar till en aktivare livsstil. Stödet ska möjliggöra för Fritidsbanken att hjälpa barn och ungdomar att hitta rörelse och fortsatt aktivitet i föreningslivet
- Fritidsbankens verksamhet ska riktas mot barn och ungdomar på skolor och fritidsgårdar och andra platser såsom idrottssvaga områden.

Detta ska företrädesvis ske genom uppsökande verksamhet.

- Vid planering och genomförande ska Fritidsbanken eftersträva jämlik fördelning avseende verksamhetsområden/idrottsgrenar, kön samt stad/landsbygder.

Förvaltningen bedömer att man har varit uppsökande och att verksamheten har sökt sig till idrottssvaga områden så som exempelvis Bingan. Den uppsökande verksamheten har sträckt sig till enskilda evenemang för att med sin utlåningsverksamhet gett fler chansen att prova på. Det kan dock finnas en styrka att på sikt bli än mer mobil i sin utformning. Lokalen som verksamheten har på Gråbo i Visby är inte ändamålsenlig utifrån det uppdrag och målbild som verksamheten har. Kan den uppsökande verksamheten bli än mer tydlig är något verksamheten behöver fortsätta att utveckla.

Fritidsbanken har finansiering för verksamheten till och med 2024. För att på sikt kunna säkerställa Fritidsbanken är det viktigt att utreda framtida drift och organisation. Därför ber förvaltningen om uppdraget att utreda just detta. Fritidsbanken är en viktig faktor i arbetet mot en mer aktiv och hållbar fritid för alla på Gotland men i synnerhet barn och ungdomar. Därför är långsiktigheten en viktig aspekt. Även hur man är organiserad och hur verksamheten planeras utifrån behoven.

Beslutsunderlag

Rapport RF-Sisu Gotland daterad 2023-03-17

Regionstyrelseförvaltningen

Torsten Flemming
tf Regiondirektör